

*Granskning och
bedömning av
kvalitetsarbetet
vid Kungl.
Konsthögskolan*

Högskoleverket 1997

Högskoleverket • Birger Jarlsgatan 43 • Box 7851, SE-103 99 Stockholm
tfn 08-453 70 00 • fax 08-453 70 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Kungl. Konsthögskolan

Producerad av Högskoleverket i oktober 1997

Högskoleverkets rapportserie 1997:35 R

ISSN 1400-948X

ISRN HSV-R--97/35--SE

Innehåll: Avdelningen för utvärdering och kvalitetsarbete

Grafisk form: Högskoleverkets informationsavdelning

Tryck: Printgraf, Stockholm, oktober 1997

HÖGSKOLEVERKET

Avdelningen för utvärdering
och kvalitetsarbete

En av Högskoleverkets uppgifter är att granska och bedöma kvalitetsarbetet vid universitet och högskolor. Under en treårsperiod (med start 1995/96) skall kvalitetsarbetet vid 36 svenska universitet och högskolor bedömas. Högskoleverkets granskning och bedömning av kvalitetsarbete utgör en del i statsmakternas uppföljning och utvärdering av verksamheten vid universitet och högskolor.

Högskoleverket utser särskilda bedömargrupper för varje granskning. Gruppernas bedömning görs utifrån en av lärosätet sammanställd självvärdering samt ett platsbesök på det aktuella lärosätet. En utförlig beskrivning av bedömningsprocessen och dess praktiska genomförande finns i rapporten *Granskning och bedömning av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor* (Högskoleverkets rapportserie 1995:1R) med dess bilagor *Vägledning för lärosäten vid bedömning av kvalitetsarbete* (bilaga 1) och *Handledning för bedömare av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor* (bilaga 2).

Utgångspunkten för bedömningen är att varje enskilt lärosäte har ansvar för kvaliteten i sin verksamhet samt för att finna lämpliga och ändamålsenliga former för kvalitetsarbetet. Högskoleverkets bedömning syftar till att utgöra en pådrivande kraft för en ständig förbättring och förnyelse av verksamheten vid de svenska lärosätena. På så sätt vill Högskoleverket bidra till att ge goda förutsättningar för svenska universitet och högskolor att bli internationellt kända och erkända för sitt kvalitetsarbete.

Innehållsförteckning

Summary	7
Universitetskanslerns förord	9
Bedömargruppens arbete	12
Bedömargruppens sammansättning	12
Bedömningsprocessen	12
Platsbesökets genomförande	13
Material som bedömargruppen tagit del av	14
Kungl. Konsthögskolan och dess kvalitetsarbete	15
Kort beskrivning av Kungl. Konsthögskolan	15
Generell beskrivning av kvalitetsarbetet vid Kungl. Konsthögskolan	17
Analys av kvalitetsarbetet	20
Ledning och ledningsstruktur	20
Förändring av organisationsstrukturen	21
Studenten i centrum	23
Magisterexamen	24
Antagning	25
Undervisnings- och examinationsformer	26
Utvärderingar	27
Arkitekturskolan	28
Internationalisering	28
Kompetensutveckling	29
Sammanfattning och rekommendationer	31
Bilaga 1	37
Tidplan för bedömargruppens besök vid Kungl. Konsthögskolan	37
Bilaga 2	38
Kompletterande frågor inför platsbesöket på Kungl. Konsthögskolan den 15 och 16 april.	38

Summary

The present report describes, analyses and gives recommendations for the future development of the quality enhancement efforts of The Royal University College of Fine Arts. It is the outcome of one of the quality audits of all 36 Swedish universities and university colleges conducted during the period 1996–1998.

The major findings and recommendations of the audit team are as follows:

The Royal University College of Fine Arts is the oldest college of fine arts in Sweden and probably the leading institution of its kind in Scandinavia. These traditions entail great responsibilities and challenges, which have been met creatively with a spirit of innovation and change pervading the activities of the college.

The audit team encountered a creative school with great artistic, technical and theoretical competence. It is, however, an organisation with many closed doors, in which those involved have too great respect for each other's privacy and in which a strong hierarchy prevails. But at the same time there is a surprisingly open atmosphere.

More specifically, the comments focus on the recent changes and the relationships within the Royal University College of Fine Arts. The most important of these changes involve

1. the role of professors who are now no longer appointed as holders of chairs in limited disciplines, but are appointed as professors of fine arts
2. the changing role of lecturers deriving from the new role of the professors
3. the introduction of the degree of Master of Fine Arts

These changes have brought about a certain amount of turbulence, which has certainly been creative. On the other hand, the organisational and discipline-related consequences have not been dealt with to a sufficient extent. The team recommends a thorough analysis of the process which has been initiated in order to find solutions.

The problems arising from the altered relationships between the different groups of teachers should be addressed.

The introduction of the new degree has reduced the amount of freedom previously inherent in the fine arts programme. The audit team recommends that all those involved in the organisation should actively participate in the further development of the degree programme.

Further recommendations include

- the development of a clearer and more effective quality enhancement strategy, in order to create new ideas for the further development of the institution
- the establishment of more effective information processes both internally and externally
- the development of processes of more systematic evaluation, including course evaluation. Ambitious efforts have been made, including two major follow-up studies of the situation of former students, and the labour market for graduates. The institution might consider using them more extensively in its quality enhancement efforts.

The audit team sums up its findings by stating that the the Royal University College of Fine Arts is an organisation with high ambitions and great possibilities. More systematic quality processes, taking into account the conditions of creative art, would contribute even more to its further development.

Universitetskanslerns förord

En utvärdering är ett mycket känsligt instrument för att bedöma en verksamhet. Rätt använt kan den bidra till önskvärda och nödvändiga förbättringar i en verksamhet. Men en utvärdering kan också få en styrande effekt som inte alltid är önskvärd. Framförallt kan den ge en falsk förespegling av att det finns ett rätt svar till problem och problemställningar.

Det är därför glädjande att konstatera att gruppen som haft som uppgift att göra en utvärdering av kvalitetsarbetet vid Kungliga Konsthögskolan, KKH, har lyckats väl i sin uppgift. Detta är resultatet av en god samverkan mellan gruppen och högskolans ledning och personal. Det är tydligt att det har rätt en stor grad av öppenhet i samtal och diskussioner samtidigt som det är uppenbart att det finns kritiska åsikter om värdet och behovet av en bedömning av kvalitetsarbetet.

KKH har en lång och traditionsfylld historia och är idag en internationellt erkänd konstakademi. Som de flesta konstnärliga högskolorna är den mycket individorienterad både i sin utbildning och i sin struktur. Sedd ur ett allmänt högskoleperspektiv skulle den betraktas som mycket elitistisk med över 30 sökande per plats och med en välkänd och välrenommerad lärarkår. Under sådana omständigheter och i en sådan omgivning är det lätt att kvaliteten i verksamheten tas för given och knappast behöver tydliggöras eller ges en explicit beskrivning.

Det är därför inte helt förvånande att utvärderingen av kvalitetsarbetet på sina håll har mötts med en viss skeptisk attityd. Samtidigt är det uppenbart att KKH genomgår stora förändringar som innebär ett bekräftande av betydelsen av ett systematiskt kvalitetsarbete. Ett sådant saknas dock i många avseenden även om det finns goda ansatser inom flera områden.

Det slutgiltiga ansvaret för att ett gott och systematiskt kvalitetsarbete bedrivs ligger hos styrelsen samtidigt som ett sådant arbete endast kan få full effekt om det innebär allas delaktighet i det. Det är således viktigt att styrelsen aktivt engagerar sig i kvalitetsfrågor och utvecklar ett systematiskt sätt att driva dem. En god utgångspunkt kan vara att låta det konstnärliga

kvalitetsmedvetandet som är grunden för utbildningen få en lika framträdande plats i den totala verksamheten.

Arbetsättet vid KKH präglas i hög grad av informalitet och personligt engagemang. Samtidigt, som det framgår av utvärderingen, råder en mycket hierarkisk ordning bland lärarkåren med klara åtskillnader mellan lärarkategorierna. Jag instämmer i utvärderingsgruppens bedömning att högskolan skulle tjäna på söka finna större känsla av samhörighet. För att åstadkomma detta fordras en effektivare kommunikation.

Studenterna, eller eleverna som är den gängse benämningen vid KKH, är en viktig informationskälla och resurs. De ansatser som görs för att skapa en återkoppling från studenterna genom reguljära utvärderingar av utbildningen bör uppmuntras och noga följas upp. Även om de endast ger vissa aspekter på utbildningen så bidrar de till att öka studenternas ansvarskänsla för sin egen utbildning.

Den senaste utvärdering som KKH har genomfört med en kartläggning av tidigare studenter och deras verksamheter är ett utmärkt sätt att få signaler för den fortsatta och framtida verksamheten. Det är mycket viktigt att denna utvärdering följs upp och får konsekvenser för verksamheten och att dess innehåll blir känt av alla som är berörda av förändringsarbetet.

Efter sedvanlig prövning har KKH beviljats rätt att utfärda magisterexamen i fri konst. Uppenbarligen råder det fortfarande en viss tveksamhet hur denna rätt skall utnyttjas och syftet med magisterexamen. Den är givetvis ett erkännande av kvaliteten i verksamheten och de yttre förutsättningarna för den. Samtidigt har den till en del tydligt uppfattats som motverkande själva grundidén i verksamheten genom en viss påtvingad formalitet och struktur i utbildningen. Skolans ledning bör aktivt arbeta för att undanröja eventuella oklarheter och tvetydigheter.

Bedömargruppen påpekar att KKH saknar en explicit jämställdhetspolicy. Även om könsfördelningen bland studenterna är mycket rimlig så tjänar emellertid framtagandet av ett policydokument för jämställdhet syftet att föra upp jämställdhetsfrågor på diskussionsplanet inom högskolan. Detsamma gäller också IT-frågor, som bedömargruppen inte berör, men som mer och mer kommer att påverka högskolans verksamhet och också studenterna i deras framtida uppgifter. Dock är KKH aktivt engagerad i utnyttjandet av

modern IT, möjliggjort genom ett större anslag från KK-stiftelsen, för att främja den interna utvecklingen samt samverka med andra intressenter inom högskolevärlden.

De konstnärliga högskolorna har, förutom sin direkta uppgift av utbildning och utveckling inom det egna området, en viktig uppgift att inspirera och influera andra universitet och högskolor i sitt arbetssätt med dess starka inslag av kreativitet och nyskapande. Det är därför glädjande att notera samverkan som finns mellan KKH, KTH och KI (mycket kungligt) samt industrin. Denna samverkan bör också kunna vara ett starkt kvalitetsdrivande element i KKH:s verksamhet.

Även om det i vissa avseenden saknas ett systematiskt kvalitetsarbete vid KKH och bedömargruppen har påpekat flera möjliga förbättringar så verkar det som att medvetandet om betydelsen av kvalitetsarbetet finns hos högskolans ledning och att den är beredd att fortsätta det inledda arbetet. De rekommendationer som bedömargruppen ger bör vara en god utgångspunkt för den diskussion om kvalitetsarbete som tydligen redan har kommit igång.

Vi ser fram mot fortsatta kontakter med KKH och dess ledning och att få återkomma inom något år för en fortsatt diskussion om utvecklingen av det systematiska kvalitetsarbetet och de effekter som det har haft på verksamheten.

Bedömaregruppens arbete

Bedömaregruppens sammansättning

I bedömaregruppen för Kungl. Konsthögskolan (KKH) har följande personer ingått:

- F.d. rektor Birthe Marie Löveid, Vestlandets Kunstakademi, Bergen, ordförande
- Professor Armand Björkman, Chalmers Tekniska Högskola
- Direktör Sune Nordgren, IASPIS (International Artists´ Studio Program in Sweden)
- Juridikstuderande Samuel Engblom, vice ordf. i Sveriges Förenade studentkårer
- Iréne Häggström, Kungl. Tekniska Högskolan, sekreterare

Högskoleverkets kontaktperson har varit Staffan Wahlén.

Bedömningsprocessen

Gruppens ordförande Birthe Marie Löveid samt Högskoleverkets kontaktperson Staffan Wahlén besökte Kungl. Konsthögskolan för ett första möte måndagen den 4 november 1996. I mötet deltog rektor Olle Kåks, administrativa chefen Eva Borgström, kurator Armi Rastenberger, professor emeritus Kjell Strandqvist, samordnare av KKHs arbete med självvärderingen samt studiekoordinator Anneli Hovberger. Vid mötet diskuterades bl.a. formerna för platsbesöket samt bedömningsproceduren.

Före platsbesöket samlades bedömaregruppen till ytterligare två möten. Utöver de av Högskoleverket redan fastställda frågorna identifierades då följande frågeställningar som viktiga att få svar på.

- Hur deltar styrelsen i kvalitetsarbetet?
- Hur påverkar den pågående förändringen av KKH, med bl.a. upplösning av avdelningarna och förändring av professorssystemet, själva utbildningen? Hur har förarbetet skett? Hur har de anställda och studenterna varit involverade?

- Hur beskrivs förhållandet mellan de olika grupperna (t.ex. studenter¹– lärare – ledning)
- Hur ser högskolan på frågan “Vem är man till för”? Vad får det för konsekvenser för verksamheten?
- Hur tar KKH vara på studenternas erfarenheter i förbättringsarbetet?
- Hur förvaltar KKH rätten att utfärda magisterexamen och hur har den rättigheten påverkat utbildningen?
- Hur beskrivs olikheterna mellan arkitekturskolan och övriga KKH? Är ett närmande dem emellan ett led i ett medvetet kvalitetsarbete?
- Hur förhåller sig kvalitetsarbetet till högskolans övergripande mål?

Inför mottagandet av självvärderingen tillsändes ledamöterna i gruppen de ovannämnda frågeställningarna som underlag för granskningen. KKH avlämnade sin självvärderingsrapport den 18 mars.

Efter individuell genomläsning av självvärderingen noterades att det saknades svar på flera frågor som var väsentliga för att göra en rättvis bedömning av kvalitetsarbetet vid KKH. Dessa frågor sammanställdes och sändes till KKH inför platsbesöket (se bilaga 2). Därefter hölls ett nytt möte den 20 maj, då rapporten diskuterades. Det konstaterades att bedömargruppen inte hann genomföra sin del av processen inom den utsatta tiden. Slutligt rapportmöte ägde rum den 22 augusti. Rapporten överlämnades till KKH den 3 oktober.

Platsbesökets genomförande

Platsbesöket genomfördes den 15 och 16 april. Bedömargruppen fick då tillfälle att träffa ledningen, företrädare för de studerande och lärarna, samtliga professorer samt företrädare för styrelsen och utbildningsnämnden. Gruppen mötte överlag en stor öppenhet. Det gavs dessutom tillfälle att närvara vid grovgallringen av de ansökningsprov som lämnats in för antagning av studenter till höstterminen -97. Denna möjlighet uppskattades mycket av gruppen. Platsbesöket gav också tillfälle att få svar på de frågor som tidigare sänts till KKH.

¹ Bedömargruppen använder benämningen studenter på dem som studerar vid KKH.

Material som bedömargruppen tagit del av

Gruppen fick bl.a. ta del av följande material:

- Anslagsframställning för 1997–1999, inkl. Louise Bowns rapport "Med 80-talet i ryggen".
- Årsredovisning 1995/96
- Beslutsordning för Kungl. Konsthögskolan sept 1996
- Utbildningsplan för utbildningsprogrammet Fri konst
- Studieinformation. Undervisningsprogram för linjen för fri konst läsåret 1996/97
- Beskrivning av Konsthögskolans Arkitekturskola läsåret 1996–1997
- Slutrapport: Konstutbildning – Arbetsmiljö (Ingvar Hurtig)
- Konstnärlig frihet. Om arbete med hälsovådliga ämnen (Ingvar Hurtig)
- Konstutbildning – Arbetsmiljö (Ingvar Hurtig)
- KKHs publikationer nr 1 och 2 ur skriftserien Kairos
- Skrifter från Konsthögskolans arkitekturskola
- Kompletterande informationsmaterial erhöles vid platsbesöket.

Kungl. Konsthögskolan och dess kvalitetsarbete

Kort beskrivning av Kungl. Konsthögskolan

Kungl. Konsthögskolan har anor sedan Gustaf III:s dagar. Konstakademiens stadgar stadfästes 1773. Då tillkom också Akademiens byggnadsskola för fullständig arkitektutbildning. Namnet ändrades 1810 till "Kungliga akademien för de Fria Konsterna". 1864 gavs även kvinnliga elever tillträde till utbildningen. Kungl. Konsthögskolan fick sitt nuvarande namn i början av 1900-talet, då också speciella avdelningar för målning, skulptur, grafik, dekorativ konst och arkitektur inrättades. Efter 1876, då den grundläggande arkitektutbildningen flyttades till Tekniska Högskolan, bedrivs enbart vidareutbildning av arkitekter vid KKH som blev en självständig högskola 1978.

KKH leds av rektor, som också är ordförande i högskolans högsta beslutande organ – KKHs styrelse. Därutöver består styrelsen av tolv ledamöter, varav åtta är utsedda av regeringen, två av lärarna samt två av studenterna. Två företrädare för de anställda har närvaro- och yttranderätt vid styrelsens sammanträden.

Rektor är också ordförande i utbildningsnämnden (UN), som består av fem interna ledamöter, som företräder fem olika områden. Ledamöterna utses genom val bland samtliga lärare inom respektive ämnesområde. Utöver de interna ledamöterna ingår en extern styrelseledamot samt två studentrepresentanter. Av de fem lärarrepresentanterna är för närvarande tre professorer. UNs mandatperiod är två år. Studentkurator och administrativ chef är fast adjungerade till nämnden. Studiekoordinator är sekreterare i nämnden.

Professorerna träffas regelbundet varannan vecka i professorsmöten, medan både professorer, lektorer, adjunkter, teknisk/administrativ personal och studentrepresentanter träffas en till två gånger per termin i lärarmöten, sammankallade av rektor.

KKH har under de senaste åren genomgått flera stora förändringar. Hela verksamheten har sammanförts till nya och renoverade lokaler på Skeppsholmen, en omfattande organisationsförändring som bl.a. innebär friare rubricering av professurer och tidsbegränsad anställning även av övrig undervisande personal har genomförts. Magisterexamen har införts.

Utbildningen i fri konst anordnas inom ett sammanhållet program om 200 poäng och omfattar såväl praktiska som teoretiska moment. Därutöver bedrivs vidareutbildning i fri konst för yrkesverksamma konstnärer, omfattande 20–40 poäng samt påbyggnadsutbildning för arkitekter inom inriktningarna arkitektur och restaurering, omfattande 40 poäng.

Ca 830 studenter söker varje år till grundutbildningens tjugofem platser. Antagningen sker uteslutande på grundval av inlämnade antagningsprov, som får vara högst sex till antalet. När ca 40–50 antagningsprov återstår, sammanförs dessa i en överblickbar utställning. Slutligen utväljs 25 sökande, som kommer att erbjudas utbildningsplats vid KKH.

Antal helårsstudenter inom vidareutbildningen i fri konst är ca 25. Eftersom en del av dessa enbart läser en termin är det faktiska antalet studenter något högre, uppskattningsvis ca 35. Antalet sökande är ca 120. Siffrorna varierar över åren beroende av antalet studenter vid KKHs övriga utbildningar.

Till påbyggnadsutbildningarna i arkitektur och restaureringskonst antas årligen ca 40 sökande. Antalet sökande har under de senaste fyra åren sjunkit från 180 till 80. Förklaringen till det minskade intresset kan med största sannolikhet finnas i de senaste årens nedåtgående byggkonjunktur. Detta gäller dock inte inriktningen restaureringskonst.

Utbildningsuppdraget från statsmakterna vad beträffar avlagda examina som omfattar lägst 80 poäng under treårsperioden 1 juli -93–30 juni -96 var minst 70. Under den nämnda perioden uppgick antalet avlagda examina till 73 och KKH har därmed gott och väl uppfyllt sitt uppdrag.

Ca 80 % av anslaget används för utbildningen inom fri konst och ca 20 % för arkitektutbildningen. Fördelningen motsvarar de båda utbildningarnas andel av antalet helårsstudenter.

Det totala antalet studenter vid KKH läsåret 1995/96 uppgick till 241 och det totala antalet anställda till 55 personer.

Generell beskrivning av kvalitetsarbetet vid Kungl. Konsthögskolan

KKH genomförde 1994/95 ett flertal kvalitetshöjande åtgärder i utbildningen, bl.a. genom att fastställa målen för verksamheten. Den största förändringen mot en systematisering av utbildningen skedde våren 1995 då KKH ansökte om att få utfärda magisterexamen i fri konst. Ansökan beviljades och våren 1996 antogs en reviderad utbildningsplan för undervisningen i fri konst.

Av anslagsframställningen för 1997–1999 samt årsredovisningen 1995/96 framgår att det under senare år skett en fokusering på kvalitetsarbetet. Här följer exempel på några av de åtgärder som vidtagits för att förbättra verksamheten:

- En studie av hur KKHs studerande lyckades i arbetslivet. Studien avsåg utexaminerade 1985–90. Den genomfördes 1991/92.
- "Med 80-talet i ryggen" en undersökning av yrkesverksamheten bland examinerade från KKH 1990–94, utförd 1995/96.
- En studiekoordinator anställdes inför läsåret 1995/96. Därigenom kunde det ökade behovet av samordning för grund- och vidareutbildningen bättre tillgodoses liksom samordningsbehovet med anledning av förändringen av disciplinerna.
- En utvärderingsdag med samtlig undervisande personal anordnades våren -96.
- Under läsåret 1995/96 utvecklades en enkät för regelbunden kursutvärdering som skall användas som ett komplement till den planerade kontinuerliga självvärderingen.
- En mindre enkät har också införts bland första- och sistaårsstuderande.
- Ett utvecklat arbetsmiljöprogram som gäller konstnärsmaterial, lokaler och teknik har tagits fram.
- Den avslutande värtutställningen (-95) granskades genom extern konstnärlig bedömning, som även gav en samlad redovisning.
- En biblioteksgrupp har bildats för att lösa det problem som uppstått för studenterna i samband med flyttningen till Skeppsholmen och den minskade tillgängligheten till biblioteket, som ligger kvar på Fredsgatan.

Genom det förberedande arbetet som skett inför Högskoleverkets granskning har KKH uppmärksammat hur man arbetar med att förbättra verksamheten men ej utformat en uttalad policy för kvalitetsarbetet i form av t.ex. en kvalitetsplan.

Självvärderingsarbetet har samordnats av professor emeritus Kjell Strandqvist. Till grund för arbetet har bl.a. legat ovan nämnda undersökning, "Med 80-talet i ryggen", som visar hur de examinerade under 1990–94 lyckats i arbetslivet. Resultatet har jämförts med studien utförd på dem som tog examen 1985–1990 och visar bl.a. på förändringar i konstklimatet.

Självvärderingsrapporten är upplagd som en fallstudie över KKH och utgår från fyra bakomliggande frågeställningar: Hur ser det ut i dag på området? Hur kom vi dit? Vilka är problemen? En framtidsutblick. Rapporten bygger på intervjuer och enkäter. Den har redovisats i utbildningsnämnden och behandlats i styrelsen. Trots att rapporten ger god inblick i Konsthögskolans verksamhet och redovisar både starka och svaga sidor samt beskriver och delvis analyserar ett antal förändringar som skett under senare år, anges ej hur de problem som uppstått i samband med förändringarna skall lösas. Självvärderingen ger inte tillräckliga svar på hur skolans kvalitets- och utvecklingsarbete för närvarande bedrivs. Hur vet KKH att man är på rätt väg?

Jämställdhet

KKH har inte fastställt något jämställdhetsprogram, ej heller förefaller frågorna om jämställdhet ha fått någon särskild uppmärksamhet. Fördelningen mellan manliga och kvinnliga studerande har under en längre tid varit relativt jämn. Inom magisterprogrammet var fördelningen 1995/96 53 % kvinnor och 47 % män, inom vidareutbildningen i fri konst 63 % kvinnor och 37 % män och bland de arkitektstuderande var 54 % kvinnor och 46 % män. Professorsgruppen består av 10 män och 3 kvinnor och övriga lärargruppen av 11 män och 6 kvinnor. KKH har som målsättning att under perioden 1997–1999 öka andelen kvinnliga professorer och övriga kvinnliga lärare.

Intressentsamverkan

Det är viktigt för KKH att hålla sig à jour med det som sker på konstscenen vilket bl.a. sker genom kontakter med olika aktörer utanför KKH, exempelvis gallerister och museiintendenter. Men det är också viktigt för KKH att behålla sin integritet gentemot dessa aktörer.

Samarbete med Konstakademien sker framför allt genom Akademiens bibliotek, utställningsverksamhet, olika stipendiefonder samt professorers förtroendeuppdrag som ledamöter i Akademien.

Bildkonstnärnsfonden, IASPIS, har inlett en ny verksamhet med möjligheter att inbjuda utländska konstnärer för utställningar, debatter och seminarieverksamhet. I detta kan KKHs lärare och studenter också ta aktiv del.

Etablerat samarbete finns med Nordiska Ministerrådet och Nordisk Kulturfond, Svenska Institutets kulturutbytesprogram samt Goetheinstitutet.

Genom det utvecklingsarbete som drivs av entusiastiska lärare på verkstäderna har enskilda kontakter mellan lärare på KKH och t.ex. Karolinska institutet, KTH och industrin lett till flera olika samarbetsprojekt. KKH kan i dessa samarbeten genom sin egenart dela med sig av kunskaper och synsätt som kan bli till nytta både för medicinskt och tekniskt bruk. AMIT (Art Media &IT Interdisciplinary Graduate School) är ett utbildningsprogram som är under utveckling på KKH i samarbete med ett antal universitet och högskolor i Stockholm inom det konstnärliga och tekniska området. Forskarutbildningen beräknas komma igång 1997 och det blir då aktuellt med internationellt samarbete inom detta föränderliga område.

Analys av kvalitetsarbetet

En konsthögskola måste löpande hålla sig orienterad om de förhållanden som råder och de processer som pågår på den nationella och internationella konstscenen, både uttrycksmässigt och facktekniskt. Den undervisande personalen måste ha ett vaket och kritiskt förhållningssätt till varje tidsepoks gällande kvalitetsbegrepp inom sitt eget område. Detta förhållningssätt måste läras ut till studenterna. Genom konstnärligt utvecklingsarbete som för utövande konstnärer också gäller den skapande processen i sig, måste målet vara att ligga före etablissemang och bli normsättande i så stor utsträckning som möjligt. Kvalitetsarbetet vid sådana institutioner måste handla om att främja dessa processer på bästa sätt.

I likhet med övriga skolor för skapande konst skiljer sig KKH från andra universitet och högskolor genom att det i än högre grad inte finns facit eller exakta och mätbara resultat för den undervisning som ges.

Ledning och ledningsstruktur

Rektor har en önskan att delegera ansvar och befogenheter till de olika lärarkategorierna. En delegationsordning har också formellt införts i en beslutsordning i samband med förändringen av organisationsstrukturen. Det förefaller dock som om rektor inte helt lyckats att förmedla budskapet om delegation och ansvar ut i organisationen, något som medfört att det blivit svårt att genomskåda vem eller vilket organ som leder skolan. Ytterligare klargöranden om delegation av ansvar och befogenheter behövs från ledningen samtidigt som betydelsen av uppföljning och återkoppling av delegationen måste betonas.

Styrelsen förefaller inte ha något stort engagemang i kvalitetsarbetet. De styrelserepresentanter som bedömargruppen träffade ansåg att kvalitetsarbetet är och bör vara en angelägenhet för dem som arbetar med verksamheten dagligen. Vem som egentligen leder kvalitetsarbetet – förändringsarbetet – är inte helt enkelt att genomskåda, men det tycks vara skolans utbildningsnämnd (UN), som efter omorganisationen har fått en alltmer betydande roll.

Medvetenheten hos rektor och den administrativa ledningen om betydelsen av ett kvalitetsarbete, av skrivna beslutsordningar och regler förefaller ha ökat väsentligt under de senaste åren. Viljan att förändra och skapa rutiner som underlättar och utvecklar verksamheten är stor. En väl fungerande organisation kräver mindre tid för diskussioner som inte rör verksamheten i sig och ger därmed mer tid för huvudverksamheten och större frihet för det konstnärliga utövandet. Man har dock inte lyckats sprida medvetandet om kvalitetsarbetets betydelse ut i hela organisationen och här återstår en stor pedagogisk uppgift. Det verkar, framför allt inom professorskåren, finnas en inbyggd konflikt mellan begreppen konstnärlig kvalitet/konstnärlig frihet och god ordning/rutiner.

Förändring av organisationsstrukturen

Innan omorganisationen genomfördes följde den dåvarande organisationen den tidigare traditionen med en professor som ansvarig chef för varje avdelning. Studenterna sökte och antogs till de olika avdelningarna. Den förändring som genomfördes utgick från verkligheten och blev en anpassning till samtiden. Avdelningarna är nu upplösta. Professorerna är inte längre chefer för avdelningarna vari verkstäderna ingick. Idag antas den sökande till utbildningsprogram i fri konst och professorer förordnas som "professor i fri konst med inriktning mot..." Varje professor ansvarar för och handleder ca tjugofem studenter i grupp och enskilt.

När professorernas ansvar för avdelningarna försvann, lades ansvaret över på lektorerna och adjunkterna utan att det markerades på något särskilt sätt t.ex. genom motsvarande ökning av status. Det har lett till att en del av dessa känner sig vilsna och åsidosatta i den nya organisationen. Inför studenterna känner de dock sin betydelse vilket också bekräftas av studenterna.

Tidsbegränsningen av professorernas anställningar (fem+fem år) är avsedd att leda till en kontinuerlig förändring av verksamheten. KKH har valt att för framtiden tidsbegränsa anställningar även för övrig undervisande personal. Detta innebär att lärarkåren fortlöpande byts ut, vilket kan vara utvecklande men också medföra problem med kontinuiteten, vilken lektorerna och adjunkterna tidigare har stått för. Bedömargruppen tror ändå att de positiva effekterna av dessa förändringar blir betydligt större än de negativa. Den enskilda lektorn/adjunkten får en chans till personlig och konstnärlig

utveckling, samtidigt som det är positivt för skolan med nya impulser. Det kan också innebära en möjlighet för den enskilda lektorn/adjunkten att återkomma till högskolan i professorsrollen.

Vid samtal med studenterna om omorganisationen framkommer att trots representation i bl.a. Nämnden för konstnärligt utvecklingsarbete, i styrelser och i lärarmötet känner de att de inte kunnat påverka processen. Förändringen har dock medfört att kommunikationen mellan studenterna och ledningen i vissa avseenden har blivit bättre. Studenterna deltar i budgetarbetet och får på så sätt djupare insikt i driften av högskolan på de flesta nivåer.

Förhållandet mellan de olika grupperna i organisationen

Lektorerna och adjunkterna är ett kollektiv som i dagligt tal inte benämns med sin akademiska titel utan enbart som "lärare" medan den akademiska titeln används för professorerna. Studenterna kallas inte studenter utan elever enligt gammal tradition. Dessa företeelser är i sig ovanliga i högskolevärlden och kan bidra till den klyfta som tycks existera mellan de olika kategorierna.

Bedömargruppen kan inte undgå att märka att här finns en konflikt mellan "lärarna" och professorerna. "Lärarna" har en övervägande "teknisk" roll medan det konstnärliga ansvaret vilar på professorerna. Genom omorganisationen har avståndet mellan verkstäder och ateljéer ytterligare ökat. "Lärarna" antar numera sökande till vidareutbildning, men professorerna kan vara samrådspartners.

Den skiktning som finns mellan lärarkategorierna (professorerna, lektorerna och adjunkterna) har i viss mån smittat av sig på studenterna. Information om de möjligheter och rättigheter som erbjuds studenterna når inte alltid ut, vilket medför att det är de starka studenterna som lättast tar sig fram.

Kommunikationen mellan studenterna, "lärarna" på verkstäderna, professorerna och ledningen förefaller ofta vara bristfällig. Vid samtal med lektorerna/adjunkterna framkom missnöje med att det är alltför glest mellan lärarmötena och att dessa har en form som gör det svårt att ta upp diskussioner om skolans verksamhet och andra viktiga frågor. Var och en definierar sin egen position utifrån en given hierarki, där det är långa

kommunikationsvägar mellan de olika skikten och där professorn har en upphöjd plats. Som en följd av omorganisationen blev också kopplingen verkstäder – professorer mycket svag. Därav följde också att kontakten mellan “lärarna” på verkstäderna och professorerna försämrades och numera till stor del sker genom studenterna, vilket framför allt lektorerna/adjunkterna uppfattar som ett problem. Även KKHs ledning tycks, enligt vad bedömargruppen noterat, ha begränsad kontakt med verkstäderna och det utvecklingsarbete som utförs där. Kontakterna mellan lektorer/adjunkter och administrationen förefaller däremot fungera tillfredsställande.

Studenten i centrum

Gemensamt med övriga högre konstutbildningar har KKH stor konkurrens om utbildningsplatserna, vilket medför en mycket hård gallring av samtliga sökande. KKH kan därför anta talangfulla och högt motiverade studenter, vars utvecklingsmöjligheter skolan har ett ansvar att ta tillvara på bästa möjliga sätt. Det vilar också ett ansvar på den enskilda studenten att tillgodogöra sig den utbildning som skolan erbjuder.

En stor del av styrkan i utbildningen hos KKH ligger i studentens goda möjligheter av att få utveckla sin egen särart, en särart som omhuldas från antagning till examination. Antagningsproven granskas och bedöms utifrån den utvecklingspotential som kan utläsas från de inlämnade provena. Hela utbildningstiden går ut på att individen skall finna sin konstnärliga egenart och utveckla den. Examinationen är inte en examination i den bemärkelsen att det ställs i förhand formulerade krav. En del av examinationen består istället av att studenten, utgående från sin egen inre mognad och sitt sätt att handskas med tekniken, skall prestera konstverk till en individuell utställning som sedan bedöms av “kritiken”.

Trots att KKH genomför en särskild introduktionsverksamhet för sina nyantagna studenter förefaller det ta lång tid innan de känner sig “hemma” på skolan. Studenten kan ha en svår start och vara improduktiv utan att någon märker det. Det verkar som om det ligger i kulturen att de nyantagna måste inse hur svårt och krävande det är att vara student vid KKH. Samtliga lärarkategorier och administratörer är dock lättillgängliga och försöker att vara studenterna behjälpliga så långt det är möjligt.

Tillsättningen av en studiekoordinator har varit mycket positiv för samordning av de olika verksamheternas kurser och har dessutom varit till praktisk hjälp för studenterna vid val av kurser.

De studerandes erfarenhet av utbildningen tillvaratas ej genom något systematiskt återkopplingsystem. Trots att studenterna är representerade i många olika organ saknas ett naturligt samtalsforum där de spontant kan föra diskussioner om utbildningen. De delger sitt missnöje till professorerna, lektorerna/adjunkterna eller till UN (används ej så ofta). Bedömargruppen tror att avsaknaden av gemensamt diskussionsforum mellan studenter och lärare kan vara till förfång för utvecklingen av undervisningen.

Studenterna upplever en allmän tröghet i systemet men också en viss flexibilitet, som möjliggör att önskade projekt går att genomföra om motiven är tillräckligt starka.

Även om information sprids till studenterna förefaller det vara svårt att nå fram till alla. Flera av dem klagar bl.a. på den bristfälliga kommunikationen och informationen. Ett exempel är den dåliga kännedom om de materialmedel som varje professor förfogar över. Vissa professorer fördelar dessa medel jämnt mellan eleverna i början av året, medan andra professorer tillämpar något sorts ansökningsförfarande, i regel muntligt. Enligt ledningen sprids information om medel såväl som allmän information, men den förefaller inte nå samtliga studenter.

Magisterexamen

Såsom tidigare nämnts ansökte KKH våren -95 om att få utfärda magisterexamen i fri konst, vilket också beviljades. Därefter reviderades utbildningsplanen av utbildningsnämnden, (dåvarande NKU). Magisterprogrammet i fri konst omfattar totalt 200 poäng och innehåller både praktiska och teoretiska moment. Bland de teoretiska moment som är obligatoriska återfinns bl.a. konstteori och konsthistoria. I de praktiska obligatoriska momenten ingår sedan ht -96 modellteckning och modellmåleri. De olika delmomenten är ej poängsatta. Studenten skall uppvisa godkänt resultat varje termin.

Ansökan om att utfärda magisterexamen kan bl.a. ses som ett svar på den ökade internationaliseringen och därmed också behov av examensbevis för

verksamhet utomlands. Magistertiteln är betydelsefull för möjligheten att erhålla uppdrag och vara verksam utanför Nordens gränser. Även om utbildningsnämnden har varit enig om värdet av magisterexamen, har man inte lyckats att förmedla det till alla delar av verksamheten.

Införandet av magisterexamen startade en dynamisk process. Begreppet magisterexamen har skapat oro bland studenter, lektorer/adjunkter och professorer. En konstutbildning kan enligt synpunkter från flera av de berörda inte innehålla obligatoriska moment. Hur examinerar man i fri konst? Det är svårt att mäta uppnådda resultat efter en enhetlig skala. Magisterexamen accepteras inte av alla vid KKH utan betraktas av några som värdefull enbart för dem som inte "räcker till" för att bli fria konstnärer. En del studenter ställer sig frågan om de blir bättre konstnärer av att erhålla magistertiteln och tycker inte att det spelar någon roll om de får en examen eller ej. Enligt studenternas egen utsago har dock de obligatoriska teoretiska kurserna ökat kännedomen om bl.a. konsthistoria.

Bedömgargruppen kan konstatera att magisterexamen som begrepp ännu inte har funnit sin form men att den förefaller vara värdefull, inte minst för den process som startat i samband med införandet.

Antagning

För att bli antagen till KKH krävs i praktiken en förutbildning av varierande längd, oftast ca tre år. Studentkurator ger kontinuerlig studierådgivning till presumtiva sökande samt ordnar studiebesök för elever och lärare från de förberedande skolorna. Dessutom anordnas öppet hus på våren före ansökningsdagen.

Antagningen sker efter granskning av de sökandes insända prov. Vid antagningen medverkar skolans samtliga professorer, vilket bedömgargruppen uppfattar som en kvalitetssäkring av själva antagningsförfarandet. Det garanterar att de flesta inriktningarna inom konsten blir uppmärksammade. Det visar också på ett starkt engagemang för de studenter man åtar sig att undervisa.

Ansvar för att utveckla antagningen ligger hos samtliga lärare. Diskussioner har bl.a. förts om att anta sökande enbart på insända diabilder, men KKH har bestämt sig för att inte använda diabilder vid antagningen. Det

finns en enighet bland professorerna om att en sådan förändring skulle medföra en kvalitetssänkning. Högskolan har möjlighet att genomföra intervjuer med de sökande, men den möjligheten har inte utnyttjats på grund av tidsbrist vid antagningen. Det finns inte heller någon fullständig enighet om värdet av intervjuer vid antagningen.

De sökande som i stor konkurrens antas till KKH förefaller vara mycket angelägna att behålla sin utbildningsplats, vilket medfört att det är ovanligt med avhopp från utbildningen.

Undervisnings- och examinationsformer

Utbildningen fokuserar på studentens eget konstnärliga arbete och undervisningen består till stor del av individuell handledning, som ges av samtliga lärare. Utvecklingen av undervisningen baserar sig på deras konstnärliga och personliga erfarenheter samt deras hantverkskunnande. En av professorerna uttryckte sin roll som den som "skall reflektera ljus från det egna konstnärskapet in på skolan".

I samband med antagningen bestäms vilken professor, som skall ta sig an studenten. Ett sådant mästare – gesällförhållande synes ännu i vår tid vara den enda möjliga vägen vid en starkt individualiserad undervisning. Bedömargruppen vill enbart peka på de risker en sådan undervisningssituation för med sig för den enskilda studenten, både då det gäller den egna personliga utvecklingen och möjligheten att framföra kritiska synpunkter på undervisningen. Studenten träffar "sin" professor minst en gång per termin för enskilt samtal men har också möjlighet att ha kontakt med fler än en professor samt att byta professor. Det sistnämnda är inte alltid en lätt framkomlig väg, även om man hittills har lyckats lösa problemet då det uppstått.

Kontakten med verkstäderna och den undervisning som bedrivs där är mycket viktig för studentens konstnärliga utveckling. Lektorernas och adjunkternas förslag till inrättande av nya kurser är ytterligare ett bidrag till förändring av utbildningen. För att få tillgång till de flesta maskiner måste studenterna genomföra en kortare kurs som berättigar till "körkort". Därefter kan de delta i kurser eller på egen hand fritt använda verkstädernas utrustning. Tillgängligheten till verkstäderna är mycket stor. Studenterna kan i stort sett arbeta dygnet runt.

Från första årets andra termin analyseras elevens arbete i ateljén av en grupp, som består av tre studenter och tre professorer eller lektorer. Detta upprepas en gång varje termin. En av gruppens viktigaste uppgifter är att följa studentens utveckling genom att sätta hans/hennes arbete i relation till den konstnärliga och personliga utvecklingen. Det samtal som då förs kan betraktas både som undervisning och som utvärdering och upplevs av den studerande som mycket värdefullt. Bedömargruppen finner det också positivt att även lektorer och adjunkter numera deltar i analysen. På så sätt kan olika lärarkategorier dela med sig av sina erfarenheter.

Ett antal olika "utvärderingar" av studenternas prestationer förekommer i form av utställningar och diskussioner om deras arbeten. Den undervisning som sker i form av samtal mellan student och professor eller annan lärare, enskilt eller i grupp, är den viktigaste utvärderingen av studentens konstnärliga utveckling. Utvärdering i form av samtal om studentens arbeten sker också vid professorsmöten. Förstaårselever och professorer samlas till ett heldagsseminarium för att diskutera årets arbeten. Hur dessa olika utvärderingar har utvecklats eller hur de påverkar elevens utveckling framgår inte av rapporten utom med ett undantag, "Kritiken" som sker vid den individuella utställningen det sista året. "Kritiken" blev kritiserad för att mer likna en examination vid ett universitet. Detta föranledde en förändring av rubriceringen på den individuella utställningen så att den nu enbart framstår som en del av examinationen tillsammans med deltagande i skolans avslutande vårutställning.

Utvärderingar

Utredningen "Med 80-talet i ryggen", en uppföljning av en tidigare studie, är den största utvärderingen av utbildningen som KKH har gjort av yrkesverksamheten bland utexaminerade från KKH 1990–1994. "Med 80-talet i ryggen" visar bl.a. att konstnärerna nu i högre grad än tidigare är bosatta och verksamma utomlands. Undersökningen visar också att aktivitetsnivån är hög vad gäller antalet utställningar och recensioner, trots en allmän nedgång i konstbranschen. Få lärare känner dock till utredningen.

KKH har tagit fram ett system för utvärdering av kurser, men det förekommer ännu ej någon systematik i dessa utvärderingar.

Arkitekturskolan

Vid Arkitekturskolan bedrivs påbyggnadsutbildning för i första hand aktiva yrkesutövare. För att antas krävs arkitektutbildning eller utbildning om minst 120 poäng med anknytning till Arkitekturskolans verksamhetsområde. Arkitekturskolan är en homogen enhet där samtliga professorer, lektorer/adjunkter och studenter arbetar tillsammans. De var tidigare relativt isolerade från övriga KKH. Genom den gemensamma flyttningen till Skeppsholmen har ett närmande skett mellan de olika utbildningarna, inte bara fysiskt utan även verksamhetsmässigt. Det finns en önskan och en medveten strävan om utbyte mellan de olika kulturerna. Ett ökat samarbete har redan påbörjats genom att Arkitekturskolans lärare anlitas som gästkritiker på den ordinarie konstutbildningen och Konsthögskolans professorer inom olika områden håller föreläsningar för Arkitekturskolans studenter. Studenterna vid Arkitekturskolan är äldre än de övriga vilket enligt professorerna kan skapa en del svårigheter i samarbetet. Men det innebär också goda möjligheter till samverkan och chans för de yngre studenterna att dra nytta av de äldres erfarenheter – inte bara rent kunskapsmässigt utan även socialt. De flesta professorer och lärare är eniga om att en ökning av kontakterna bör ske mellan fri konst och arkitektur, men de tror ej på att arbeta i gemensamma projekt utan försöker hitta gränsområden där verksamhet kan bedrivas.

Utvärdering av utbildningen sker genom regelbundna möten där samtliga lärare och studenter deltar.

Internationalisering

KKHs övergripande mål med internationaliseringen är att "Studenten skall uppnå färdigheter som möjliggör för dem att kunna delta i och påverka sammanhang såväl i Sverige som i utlandet."

De studerande vid KKH har möjlighet att delta i utbytesprogram med ett flertal skolor inom ERASMUS, NORDPLUS och SOCRATES. ERASMUS-utbytet har hittills varit koncentrerat på Nord- och Centraleuropa, men fortsättningsvis vill KKH öka den geografiska spridningen. KKH har också regelbunden utbytesverksamhet med utomeuropeiska länder.

Andelen gäststudenter och inkommande studenter till KKH, programmet för fri konst, är ca 10 % av det totala antalet. KKH tar emot fler studenter

än vad de sänder ut, men de önskar nå upp till samma procentandel utresande som inkommande studenter. Ca 10 studerande åkte ut inom ERASMUS- och NORDPLUS-avtalen under läsåret 96/97. Utbytesstudenterna tas väl om hand, särskilt på verkstäderna, och de involverade är nöjda med verksamheten.

Det finns goda möjligheter till en aktiv internationalisering men det är ett vagt intresse både från studenter och från professorer. Såväl Arkitekturskolan som magisterutbildningen har emellertid ett stort antal internationella gästföreläsare och gästlärare. Arkitekturskolan har inlett ett samarbete i form av gemensamma resor och seminarier med Edinburgh och Tampere. Lärarutbytet är ännu inte särskilt omfattande.

För närvarande sker ej någon regelbunden utvärdering av utbytesverksamheten, men från och med nästa läsår planerar KKH att använda enkäter för att ta reda på de inkommande studenternas uppfattning om mottagandet och studierna vid KKH. Det bästa betyget KKH får på verksamheten för de utländska studenterna är att en stor andel önskar förlänga sin vistelse vid KKH.

Trots bristen på systematiska utvärderingar förefaller det som om KKH ändå har en god uppfattning om vilka länder som studenterna önskar ha utbyte med. Genom att avsluta utbytesavtal med länder, som de inte finner intressanta och istället utveckla nya avtal med andra länder finns möjligheter att intensifiera utbytet. Det visar också på en strävan från skolans ledning att göra internationalisering till ett aktivt inslag i utbildningen.

På våren i årskurs tre genomförs en gemensam resa för att studera konstlivet i något annat land. Så vitt bedömargruppen kan se finns det ej något systematiskt utnyttjande av resan i kvalitetsutvecklingen, t.ex. i form av återrapportering eller liknande.

Kompetensutveckling

KKH har ej en fastställd plan för kompetensutveckling/pedagogisk utveckling. Hittills har professorerna varit den lärarkategori, som har haft de största möjligheterna att arbeta med kompetensutveckling och egen personlig utveckling. Genom att KKH läsåret 1995/96, tilldelades 1,4 miljoner för konstnärligt utvecklingsarbete finns det nu öronmärkta medel att söka. Trots

att ledningen har informerat om dessa medel på flera olika sätt förefaller det som om informationen inte har gått fram till verkstädernas lärare.

Både professorerna och lektorerna/adjunkterna betonar svårigheten med pedagogisk utveckling och utbildning. Att ge en rationell och allmän pedagogisk utbildning skulle betyda att man bekänner sig till en metodik som enligt flera av professorerna inte finns.

Genom att i anställningen av professorer även lägga in intervjuer uppmärksammar KKH mer än tidigare både de pedagogiska och sociala kompetenserna. Denna förnyelse måste ses som ett försök att förbättra och utveckla möjligheten att rekrytera "rätt" professor.

Sammanfattning och rekommendationer

KKH är Sveriges äldsta och största högskola för fri konst. Med läge i centrala Stockholm har skolan intagit en ledande ställning, inte bara i Stockholm utan även i Norden. Enbart Det Kongelige Kunstakademi i Köpenhamn har kunnat konkurrera om detta anseende. Att vara bärare av flera hundra års traditioner är ett stort och ärofyllt ansvar, men det kan också vara en tung börda, när man arbetar inom ett område som för närvarande genomgår djupgående förändringar. KKH har mött denna utmaning på ett modigt och kreativt sätt genom nytänkande och det förändringsarbete som pågår inom skolan.

Den förnyelse- och förändringsprocess bedömaregruppen fann vid KKH harmonierar med Högskoleverkets beskrivning av kvalitetsarbete som ett dynamiskt begrepp. Ändå fick vi inte intryck av att det är kvalitetsarbets-*begreppet* som styr förändringsprocessen. Ändringarna har mer skett i relation till den internationella och nationella konkurrensen inom konstutbildningen, som i sin tur står i relation till den internationella konstscenen.

Bedömaregruppen från Högskoleverket har kommit in mitt i processen. Det har gjort arbetet mycket intressant men också svårt. Vi har i våra analyser tvingats ta ställning till både den kreativa och förnyande turbulens som naturligt uppstår i en förändring och till faktorer inom organisationen som kan hämma vidare tillväxt.

Det KKH bedömaregruppen mötte var en öppen och vital högskola med stor spännvidd och stor ämnesteknisk och ämneestetisk kunskap. Det var också en organisation med många stängda dörrar, där de verksamma ibland hade för stor respekt för varandras revir. Vi mötte en stark inre hierarki men också en förbluffande öppenhet.

Nedan följer gruppens intryck och rekommendationer sorterade utifrån gruppens egna frågeställningar och Högskoleverkets bedömningsaspekter.

– Hur deltar styrelsen i kvalitetsarbetet?

Enligt de intryck gruppen fick anser styrelsen att frågor som rör kvalitetsarbete är interna angelägenheter, som styrelsen inte skall blanda sig i. Enligt bedömargruppens uppfattning är detta uppseendeväckande, då kvalitetsarbetet borde vara varje styrelses främsta uppgift att intressera sig för. Vi uppmanar därför rektor, såsom styrelsens ordförande, att inom styrelsen skapa intresse för diskussioner om kvalitetsarbetet vid KKH.

– Hur påverkar den pågående förändringen av KKH, med bl.a. upplösning av avdelningar och förändring av professorsystemet, själva utbildningen? Hur har förarbetet skett? Hur har de anställda och studenterna varit involverade?

Det blev tydligt för bedömargruppen att de stora förändringarna har medfört turbulens vid högskolan och att inte alla har varit lika eniga om hanteringen av förändringsprocessen. Turbulens och engagerade diskussioner kan dock vara både kreativa och nödvändiga, speciellt vid konsthögskolor, om parterna har förmågan att lyssna till varandra och viljan att finna gemensamma mål. Vi noterade likväl att alla organisatoriska och ämnesmässiga konsekvenser av omorganisationen inte var lösta och rekommenderar därför KKH att göra en djupgående konsekvensanalys av den process som satts igång, för att om möjligt finna bättre lösningar för de brister och svagheter som upptäcks.

– Hur beskrivs förhållandet mellan de olika grupperna (t.ex. studenter – lärare – ledning)

Bedömargruppen är av den uppfattningen att de problem man fann i förhållandet mellan de olika grupperna, och då särskilt mellan de olika lärargrupperna, kan avhjälpas genom flera och bredare kontaktytor och mötespunkter. Detta kom också till uttryck genom lektorerna och adjunkterna i lärargruppen. Professorerna var i stort tillfreds med rådande system. I studentgruppen var det inte oväntat att möta olika uppfattningar om förhållandet mellan de olika grupperna.

Bedömargruppen rekommenderar skolans ledning att ordna bättre förutsättningar för diskussioner som rör både ämnes- och organisationsfrågor, dels för lärargruppen dels för lärare och studenter. Dessutom bör KKH överväga en statushöjning för lektorerna och adjunkterna så att den överensstämmer med deras ökade ansvar inom högskolan.

– Hur ser högskolan på frågan “Vem är man till för”? Vad får det för konsekvenser för verksamheten?

På direkt fråga var det tydligt att KKH är till för sina studenter. Likväl fann vi flera brister i uppföljningen av den enskilda studenten. Först och främst kunde vi inte finna några systematiska skriftliga utvärderingsrutiner inom utbildningsprogrammet för fri konst, varken för den enskilda studenten eller för undervisningen i dess helhet. Bedömaregruppen rekommenderar på det starkaste att denna fråga tas upp till ny behandling eftersom systematiska utvärderingsrutiner är den bästa garantin för en god och förpliktande ämnesuppföljning av den enskilda studenten.

Vi rekommenderar att KKH ser över hur information ges till presumtiva sökande samt formulerar en tydligare kravprofil som anger vad KKH förväntar sig av den som ansöker om en utbildningsplats. Likaså bör man se över vad man ytterligare kan göra för att ge förstaårsstudenterna en så bra start som möjligt.

Rapporten ”Med 80-talet i ryggen“ är mycket intressant. Den kan med fördel än en gång distribueras till alla anställda, eftersom vi märkte att många inte kände till den. Den kan också användas som underlag för att lägga upp strategier i det fortsatta kvalitetsarbetet vid KKH. Vi rekommenderar också att KKH följer upp arbetet genom att göra en djupanalys av verksamheten under 90-talet.

– Hur tar KKH vara på studenternas erfarenheter i förbättringsarbetet?

Vi fann ingen systematisk och medveten hållning till denna fråga och rekommenderar att KKH bygger upp ett passande system för att hämta in studenternas erfarenheter. I Norge finns ett uttryck som säger att “det er den som bær skon som vet var den trykker“ och studenterna kan följaktligen utgöra en värdefull resurs i kvalitetsarbetet framöver.

– Hur förvaltar KKH rätten att utfärda magisterexamen och hur har den rättigheten påverkat utbildningen?

Införandet av magisterexamen, vilket skedde efter ansökan från KKH, innebär både rättigheter och förpliktelser som högskolan måste förhålla sig till. Under våra samtal fann vi att det fortfarande var många som var osäkra på om det var värt priset att offra delar av den frihet som de hittills haft inom

den högre konstutbildningen för fri konst mot en mer formell utbildningsmodell. Det var också få som hade förstått vilka rättigheter och förpliktelser magisterexamensrätten innebär för organisationen.

Bedömargruppen rekommenderar att man utarbetar bättre system för information och aktivt deltagande från alla parter i organisationen i det vidare utvecklingsarbetet med magisterexamen samt att KKH klart tar ställning till om man vill gå vidare med etableringen av magisterexamen eller inte.

– Hur beskrivs olikheterna mellan arkitekturskolan och övriga KKH? Är ett närmande dem emellan ett led i ett medvetet kvalitetsarbete?

Arkitekturskolan är en liten enhet inom KKH. Vi fick den allmänna uppfattningen att utbildningarna i fri konst respektive arkitektur befann sig väl i varandras närhet och att naturliga kontakter skapades då det gällde ämnesmässigt utbyte för den enskilda individen. Vi noterade att det pågick ett ökat samarbete men fick inte intryck av att det utgick från någon bestämd plan. För oss såg det ut som om samarbetet har en harmoni som vi inte vill rubba. Om man likväl önskar ett utvidgat samarbete rekommenderar vi att det först genomförs en ämnesmässig analys som granskar behovet av samarbete.

– Hur förhåller sig kvalitetsarbetet till högskolans övergripande mål?

Begreppet kvalitetsarbete förefaller att vara relativt nytt vid KKH. Självklart har man alltid försökt att bli bättre och göra sitt bästa i relation till att vara en högskoleutbildning i fri konst på högsta nivå. Men att sätta kvalitetsarbetet som ett eget begrepp högt upp på dagordningen har ännu inte blivit en naturlig del av skolans rutiner.

Högskoleverkets bedömningsaspekter:

– Strategin för kvalitetsarbetet

Bedömargruppen fann en ambivalent hållning till begreppet kvalitetsarbete. Det förefaller som om många ställde kvalitetsbegreppet i ett motsatsförhållande till begreppet "konstnärlig frihet". Det kan vara mycket intressant att undersöka om detta verkligen är fallet eller om man i begreppet konstnärlig frihet önskar bevara gamla privilegier som kanske inte längre är relevanta i ett modernt konstutbildningssystem.

Oberoende av utfallet av en sådan undersökning rekommenderar vi KKH såsom samlad organisation att betänka och begrunda sina erfarenheter inom kvalitetsarbetet på alla de olika nivåerna inom organisationen så att en gemensam strategi för framtiden kan utarbetas. Detta kan bli till god hjälp i den pågående förändringsprocessen och kanske skapa nya idéer och öppningar för vidareutveckling av konsthögskolan.

– *Ledarskap*

Vi rekommenderar skolans ledning att utvärdera sina informationsrutiner och möjligheter till mötesplatser och samtalsforum för de olika grupperna i organisationen samt att sträva efter att få alla med mot samma mål. Vi rekommenderar likaledes att främja respekten för de olika gruppernas expertkunnande och deras upplevelse av lika värde i organisationen.

KKH bör försöka att öka engagemanget hos högskolans styrelse och ge det en mer aktiv roll.

– *Intressentsamverkan*

Enskilda personer vid KKH har utvecklat intressanta kontakter med olika intressenter inom kultur- samhälls- och näringsliv. Vi kan bara uppmana till att ta väl vara på dessa positiva kontakter och att vara öppen för nya initiativ.

– *Integration och allas delaktighet i kvalitetsarbetet.*

Såsom tidigare nämnts, rekommenderar vi KKH att seriöst se över detta problemområde.

– *Utvärderings- och uppföljningssystem*

Som tidigare nämnts, uppmanar vi KKH att utarbeta goda rutiner för utvärdering och självutvärdering på alla led i utbildningen och organisationen.

– *Externa professionella relationer*

Idag ser det ut som om sådana kontakter i alltför stor grad följer enskilda individers insatser och intresse. KKH skulle tjäna på att utveckla en mer institutionell, professionell profil på detta område. Då arkitekturskolan förefaller att ha väl utvecklade internationella kontakter bör KKH som helhet sträva mot en ökad internationalisering som kan gagna samtliga inom skolan.

Till slut ger bedömargruppen några kommentarer som rör enskilda problemområden, som vi gjordes uppmärksamma på under platsbesöket.

- Studiekoordinators roll och uppgifter i organisationen förefaller inte kunna täckas med en halvtidsanställning, därför bör tjänsten utökas.
- Efter upplösningen av fackområdena och omorganisationen av professorernas ansvarsområde har lektorer och adjunkter fått nya uppgifter och utvidgade ansvarsområden knutna till vidareutbildning och utveckling av den ämnestekniska expertisen vid skolan. I ljuset av denna förändring bör man undersöka om det finns behov av en ny personalkategori som tar hand om maskiner och utrustning på verkstäderna, som t.ex. verkmästare, materialförvaltare eller tekniker.
- KKH bör utveckla system som upplevs rättvisa bland studenterna då det gäller fördelning av materialpengar.
- KKH bör överväga om det är möjligt att i antagningsprocedurens sista fas i större grad utnyttja möjligheten att använda intervjuer. För att spara tid och resurser bör man också åter överväga möjligheten av att under grovgallringen använda diabilder i stället för originalverk.
- KKH bör undersöka behovet av och möjligheten att ge konstpedagogiska kurser för lärarna.

Bedömargruppen ser i KKH en utbildningsorganisation med höga mål och mycket stora möjligheter, men upplever att det går att få ut ännu mer av verksamheten genom ett medvetet och systematiskt kvalitetsarbete på den skapande konstens villkor.

Bilaga 1

Tidplan för bedömagruppens besök vid Kungl. Konst- högskolan

Dag 1: Tisdag 15 april

- 9.00–10.30 Träff med rektor Olle Kåks, Eva Borgström och Kjell Strandqvist
- 11.00–12.30 Träff med studentkårsrepresentanter
- 13.00–14.00 Lunch
- 14.00–15.30 Rundvandring, verkstäder komb. med träff med verkstads-
personal
- 16.00–17.30 Träff med samtliga professorer
Uppsummering

Dag 2: Onsdag 16 april

- 8.30–10.00 Möte med övriga studentrepresentanter från olika
årskurser och områden
- 10.30–12.30 Möte med lärarrepresentanter samt besök i undervisnings-
lokaler
- 12.30–13.00 Resa till Bromma
- 13.00–14.00 Studiebesök vid grovgallring av de sökandes verk
- 14.00–14.30 Återresa till KKH
- 14.45–16.15 Träff med styrelserepresentanter: Ulla Nordenskjöld och
Olle Granath
- 16.30–17.30 Avslutning med rektor, Olle Kåks, Eva Borgström och Kjell
Strandqvist

Bilaga 2

Kompletterande frågor inför platsbesöket på Kungl. Konsthögskolan den 15 och 16 april.

Frågorna följer kapitelindelningen i självvärderingsrapporten

1 Inledning

- Hur reflekterar KKH över sin egen verksamhet och hur vet man att man är på rätt väg?
- Hur har utbildningen påverkats av den stora förändringen av Konsthögskolan – med bl.a. upplösning av institutioner och förändring av professorssystemet – som nyligen skett?
- Det finns en allmän målformulering för verksamheten. Förekommer det några formulerade delmål för de olika verksamheterna, t.ex. särskilda mål för magisterutbildningen, för vidareutbildningen för arkitekter, för vidareutbildningen i fri konst, för internationalisering, för jämställdhet m.m.?
- Vad gör man för att verkställa och utveckla en av Konsthögskolans viktigaste uppgifter enl. rapporten sid 3 näst sista stycket – “att utforma en utbildning med en pedagogik som förenar den kunskap som den konstnärliga traditionen ger och utefter vilken Konsthögskolan organiserar utbildningen, med de medier och den konstsyn samtiden för närvarande har för handen“.

2 Bakgrund

- Hur garanteras utveckling och kontinuitet av ämnesområdet när både professorer och nu även annan undervisande personal kan bytas ut vart 5:e respektive vart 4:e år.
- Hur har resultaten från utvärderingen “Med 80-talet i ryggen“ tillvaratagits i utbildningen?
- De som antas till KKH har en förutbildning från någon konstskola. Finns det ett samarbete mellan dessa konstskolor och KKH och i så fall – hur sker det samarbetet?

2.4 Antagning

- Hur har antagningsförfarandet förändrats över tiden och vad görs i dag för att utveckla antagningen?

- Hur formuleras antagningskraven i informationen till de sökande?
- Hur avser KKH att hantera frågorna om utveckling av antagningsarbetet t.ex. rörande de sökande som skickar in antagningsprov i form av videokassett eller diskett.

2.5 Magisterexamen

- Varför infördes magisterexamen?
- Fanns det samstämmighet i beslutet om att ansöka om magisterexamen?
- Vilka var/är intressenterna för denna utbildning och hur har de identifierats?
- Hur har samverkan skett med intressenterna?
- Vilka är kraven för att avlägga magisterexamen?
- Förekommer betyg eller motsvarande omdömen? I så fall på vad och vilka omdömen används?

3 Undervisningsmetoder

- Hur sker utveckling av undervisningen?
- Hur sker utvärdering av undervisningen?
- Vad vill man uppnå med tre plus tre samtal och hur vet man att man uppnår det man vill?
- Hur tas erfarenheterna från denna verksamhet tillvara så att de gagnar undervisningen för kommande elever?
- Finns det någon målformulering för den s.k. Kritiken?
- Vad finns det för uppföljning och utvärdering av kurser och hur utnyttjas den?
- Vad styr utbudet av kurser?
- Hur kom man fram till beslutet att tillsätta en studiekoordinator?
- Hur stor del av de 200 poängen som magisterexamen omfattar utgörs av obligatoriska kurser?
- Finns det en särskild tanke med att obligatorielägga enbart teoretiska men ej praktiska inslag i utbildningen?

4 Undervisande personal

- Har KKH någon rekryteringsplan eller något måldokument för hur man prioriterar vid omprövning och nytillsättning av professorer?
- Hur aktivt arbetar styrelsen med dessa frågor?
- Är professorerna anställda på heltid eller på deltid? Råder det samma anställningsförhållanden för samtliga professorer?

- Finns det några redovisningskrav för professorers övriga verksamhet utöver undervisning? Hur behåller professorerna sin egen professionella nivå?
- Hur fördelas studenterna på professorerna?
- Hur har KKH kommit fram till beslutet om begränsad anställningstid även för lektorer och adjunkter?
- Vad vill man uppnå med förändringen?
- Hur påverkar dessa förändringar utbildningen i sig?

7 Internationalisering

- Vad är målsättningen med internationaliseringen?
- Är KKH nöjd med den andel av eleverna som reser ut eller vill man sända ut fler? Om svaret är ja på den senare frågan – hur påverkar man situationen i rätt riktning?

8 Biblioteket

- Hur kan biblioteksgruppen påverka en positiv lösning av de svårigheter som uppstod i och med att KKH flyttade till nya lokaler, framför allt då det gäller avståndet till biblioteket samt problemen med tider för öppet-hållande?

10 Ledning och struktur

- Hur involverade är ledningen i kvalitetsarbetet?
- Hur är ansvarsförhållandet lärarmötet – NKU?
- Hur leder NKU kvalitetsarbetet?
- Hur länge kan man vara ledamot i NKU?

11 Administrationen

- Finns det någon motsvarighet till administrationens utvecklingssamtal och kompetensutveckling för den undervisande personalen?

Frågor från AF

På sid 11 i AF talas det om förbättringar inom magisterprogrammet. Hur arbetar KKH med att förverkliga dessa förbättringar?

På sid 13 i AF talas om nya examinationsformer – vilka?

Ytterligare material som bedömargruppen önskar ta del av vid platsbesöket:

1. De 6–7 öppna frågor som ställts till de intervjuade
2. Sammanställning av enkäten.
3. Dokumentation från den utvärderingsdag som våren -96 anordnades för samtlig undervisande personal.
4. Kansliets självvärdering

Högskoleverkets rapportserie

Granskning och bedömning av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor

Bilagor:

- Bilaga 1: Vägledning för lärosäten vid bedömning av kvalitetsarbete
- Bilaga 2: Handledning för bedömare av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor

Högskoleverkets rapportserie 1995:1 R

Grundskollärautbildningen 1995

Högskoleverkets rapportserie 1996:1 R

Examensrättsprövning – Utbildning i biodynamisk odling

Högskoleverkets rapportserie 1996:2 R

Tillsynsrapport – Avgiftsfri utbildning

Högskoleverkets rapportserie 1996:3 R

Examensrättsprövning – Konstnärlig kandidat- och magisterexamen

Högskoleverkets rapportserie 1996:4 R

Examensrättsprövning – Kyrkomusikalisk utbildning vid Skandalsinstitutet

Högskoleverkets rapportserie 1996:5 R

Kvalitetsarbete vid universitet och högskolor

Högskoleverkets rapportserie 1996:6 R

Vårdutbildningar i högskolan – En utvärdering

Högskoleverkets rapportserie 1996:7 R

Årsrapport för universitet och högskolor 1994/95

Högskoleverkets rapportserie 1996:8 R

Forskarutbildningen inom det språkvetenskapliga området – En utvärdering

Högskoleverkets rapportserie 1996:9 R

The National Quality Audit of Higher Education in Sweden

Högskoleverkets rapportserie 1996:10 R

Avgiftsbelagd utbildning i privat regi – En utredning

Högskoleverkets rapportserie 1996:11 R

Kriterier för benämningen universitet – En utredning

Högskoleverkets rapportserie 1996:12 R

Kvinnor och män i högskolan. Från gymnasium till forskarutbildning

Högskoleverkets rapportserie 1996:13 R

Swedish Universities & University Colleges 1994/95 – Short Version of Annual Report

Högskoleverkets rapportserie 1996:14 R

Examensrättsprövning – Teologisk utbildning vid frikyrkliga seminarier och vid Umeå universitet

Högskoleverkets rapportserie 1996:15 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Borås

Högskoleverkets rapportserie 1996:16 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Uppsala universitet

Högskoleverkets rapportserie 1996:17 R

Examensrättsprövning – Uppföljning av teologisk utbildning

Högskoleverkets rapportserie 1996:18 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Jönköping

Högskoleverkets rapportserie 1996:19 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Karlstad

Högskoleverkets rapportserie 1996:20 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Lärarhögskolan i Stockholm

Högskoleverkets rapportserie 1996:21 R

Högskoleprovet – Genom elva forskares ögon

Högskoleverkets rapportserie 1996:22 R

Högskola på Gotland

Högskoleverkets rapportserie 1996:23 R

Rätt att inrätta professurer

Högskoleverkets rapportserie 1996:24 R

Årsrapport för universitet & högskolor 1994/95 – Kortversion

Högskoleverkets rapportserie 1996:25 R

Förslag till meritvärdering vid urval på betyg – Högskoleverkets förslag till meritvärdering av nya och gamla gymnasiebetyg m.m.

Högskoleverkets rapportserie 1996:26 R

Redovisning vid universitet och högskolor – Rapport till regeringen

Högskoleverkets rapportserie 1996:27 R

Quality Audit of Uppsala University

Högskoleverkets rapportserie 1996:28 R

Tillsynsrapport – Förfarande med inaktiva doktorander

Högskoleverkets rapportserie 1996:29 R

Examensrättsprövning – Prövning av medieutbildningen vid Mediehögskolan i Uppsala

Högskoleverkets rapportserie 1996:30 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbete vid fem lärosäten

Högskoleverkets rapportserie 1997:1 R

Högskoleutbildningar inom vård och omsorg – En utredning

Högskoleverkets rapportserie 1997:2 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan Kristianstad

Högskoleverkets rapportserie 1997:3 R

Examensrättsprövning – Lärautbildning vid högskolorna i Borås och Halmstad

Högskoleverkets rapportserie 1997:4 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Örebro

Högskoleverkets rapportserie 1997:5 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan Dalarna

Högskoleverkets rapportserie 1997:6 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Operahögskolan i Stockholm

Högskoleverkets rapportserie 1997:7 R

Kvalitet och förändring

Högskoleverkets rapportserie 1997:8 R

Rekryteringsmål för kvinnliga professorer – ett regeringsuppdrag

Högskoleverkets rapportserie 1997:9 R

Examensrättsprövning – Utbildningar vid Södertörns högskolor

Högskoleverkets rapportserie 1997:10 R

Examensrättsprövning – Grundskolläroreexamen vid Högskolan i Falun/Borlänge, Högskolan i Jönköping och Högskolan i Kristianstad

Högskoleverkets rapportserie 1997:11 R

Examensrättsprövning – Utbildningar vid Företagsekonomiska Institutet, Stockholms Musikpedagogiska Institut och Högskolan i Gävle/Sandviken

Högskoleverkets rapportserie 1997:12 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby
Högskoleverkets rapportserie 1997:13 R

Examensrättsprövning – Utbildning i pedagogiskt drama vid tre folkhögskolor
Högskoleverkets rapportserie 1997:14 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Gävle/Sandviken
Högskoleverkets rapportserie 1997:15 R

Poänggivande uppdragsutbildning i högskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:16 R

Årsrapport för universitet & högskolor 1995/96
Högskoleverkets rapportserie 1997:17 R

Swedish Universities & University Colleges 1995/96 – Short Version of Annual Report
Högskoleverkets rapportserie 1997:18 R

Årsrapport för universitet och högskolor 1995/96 – Kortversion
Högskoleverkets rapportserie 1997:19 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Mälardalens högskola
Högskoleverkets rapportserie 1997:20 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Danshögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:21 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Kungliga Musikhögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:22 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Lunds universitet
Högskoleverkets rapportserie 1997:23 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Halmstad
Högskoleverkets rapportserie 1997:24 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Kalmar
Högskoleverkets rapportserie 1997:25 R

Kandidat- och magisterexamen vid Kungliga Musikhögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:26 R

Uppföljning av resurstilldningssystemet för grundläggande högskoleutbildning – ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 1997:27 R

Bilateralt forskningssamarbete med Östeuropa – ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 1997:28 R

Läkarutbildningen i Sverige – hur bra är den?
Bilagor:
• Självvärderingar och extern bedömning
• Vad säger studenterna om läkarutbildningen?
• Vad säger AT-läkare, handledare och examinatoreer om läkarutbildningen?
Högskoleverkets rapportserie 1997:29 R

Apotekarutbildningen vid ytterligare en högskola? – Ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 1997:30 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Mitthögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:31 R

Gymnasieläroexamen vid Högskolan Dalarna, Luleå tekniska universitet och Mitthögskolan – examensrättsprövning
Högskoleverkets rapportserie 1997:32 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor

Bilagor:

- Vägledning för lärosäten vid bedömning av kvalitetsarbete
- Handledning för bedömare av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor

Högskoleverkets rapportserie 1997:33 R

Konstnärlig högskoleexamen i konst och design vid fem konstnärliga hantverkskolor – Examensrättsprövning
Högskoleverkets rapportserie 1997:34 R